

3. številka.

V Ljubljani dne 1. februarija.

II. leto 1883.

Zopet enkrat.

Nerad, jako nerad se človek spominja neprijetnih dni. Vesel pripoveduje o blazih časih, o dneh, ko mu je bila sreča milejša, toda o nesreči, o življenja viharjih molči, njih se ne spominja rad. Pride pa čas, ko mu sredi veselja privabi žalostna preteklost solzo v oči. Otrè si jo, skrivaj si jo otrè, kadar pa mu privrè solza za solzo ter mu rosi lica, tedaj ne more več prikrivati ljudem svojih notranjih čutov, svoje žalosti, tedaj si skuša razvedriti duha s tožbo in sočutjem.

Takó je tudi pri nas. Molčati smo hoteli in prikrivati nevoljo svojim neprijateljem, sv. pismo pa pravi, da ena sama kužna ovca okuži sto in sto zdravih. Tu pa imamo toliko kužnih ovac v podobi narodnih „kadetov“, da bi lahko okužile vse ljudstvo, in če bi mi mirno gledali to početje in ne zavirali po svojih močeh stezá v pogubo, imeli bi na vésti, da nismo storili ničesa za ljudstvo, da smo hladnokrvno gledali njegov propad, akopram nas veže obljava úže od pričetka našega lista: boriti se za pravice zdravega, neokuženega ljudstva. Kaj nam torej koristi molčanje, ko sovražniki ne jenjajo zasmehovati niti najblažjih mislij in namenov. Oni zasmehujejo vse križem, kar jih zbada v oči, kar jim predstavlja njih krivičnost. Oni skušajo otemniti zarijo, katera se prikazuje trpečemu ljudstvu na obnebji, ter ga voditi vedno še po temoti za seboj. Toda v tej temoti spodtakujejo se tudi sami; tudi njih pot nij več gladka, kajti ljudstvu se blišči, ljudstvo vidi, kedo mu želi dobro, iz srca dobro, in kedo mu zopet le radi lastnih dobičkov in slave streže. In kedo bi tudi tega ne izpoznal? Kedo bi bil proti našemu svetu, ako ne iz lastne dobičkarije?

Ne mislite pa, da članek, katerega ravnokar berete, draži nasprotnike; ne, oni so sami

zdraženi úže od nekedaj zoper nas, naše molčanje pa jim celo ugaja, da lažje trosijo med ljudstvo neresnico. Oglasili smo se torej zopet enkrat po daljšem prestanku ter na novo naslikali nesramno nasprotnost narodnih „kadetov“, ali kakor smo jih úže davno krstili. Ne prepiramo se radi in vendar je mnogokrat prepír koristen napredku.

Ko bi mi vse napake v lastnem taboru prikrivali in le nas Slovence vedno za lepe in nedosegljive imeli, potem je pri nas vsak napredek nemogoč. Mi hočemo pa zmirom bolji in bolji postati, zato si moramo sami slovenske značaje oblažiti, oplemeniti, da postanemo vredni svobode, vredni samouprave.

Kaj koristi Lahom, da so dosegli politično neodvisnost, ko pa niso za to skrbeli, da bi narod izobrazili za hrabrost, plemenitost in vernost. Lahom se lahko vsak dan neodvisnost zopet vzame, ker nemajo dovolj moralnih in telesnih sil, da bi svojo svobodo branili, ampak se naslanjajo le na diplomatske zvijače, na bombe, ki se skrivaj vržejo, in na zahrbtni nož; v odkritem boji pa navadno podležejo. Mi pa nečemo kakor Cavour, da bi naš narod svobodo in samoupravo dosegel po kaki zvijači, po ropu ali zahrbtnem umoru, ampak hočemo, da si jo pribori v poštenem, odkritem boji, in da si jo potem tudi za vse čase ohrani. Če pa hočemo to doseči, moramo naš narod ne samo politično, ampak tudi moralno izobraziti, mi mu moramo v srce vcepiti hrabrost, odkritosrčnost, odločnost, človekoljubnost, samostalno mišljenje, značajnost, požrtvovalnost in vztrajnost; pred vsem pa vernost, ker ta je vir moralne moči.

To je velik princip, velika pedagoška naloga, katere naši učitelji ne izpolnujejo, torej jo moramo mi časnikarji.

Če pa hočemo to nalogo izvršiti, moramo v domačem taboru grajati, kar je graje vredno, in le ta namen imamo pri svojih polemičnih spisih. Mi ne iščemo bogastva, ampak srečni bomo, če naši spisi kaj pripomorejo, da bodo naši otroci in potomci v srečnejših razmerah, nego je sedanji slovenski rod; mi ne iščemo časti, akoravno jo zaslužimo, ker se za ljudski blagor žrtvujemo; mi iščemo le blagor naroda našega in kažemo pota, po katerih bi se morda dosegel. Če se pa nahajajo takozvani „narodnjaki“, ki v sveti ideji rodoljubja iščejo le svojo čast, svojo mogočnost, svoj dobiček, pri tem pa le splošni napredek ovirajo, ker boljšim možem na krmilo stopiti ne pusté, potem moramo take ljudi v pravi luči pokazati.

Izvirni dopisi.

Iz Maribora, meseca januarija. (Mesto Maribor in njega posebnosti, ali enomesečno bivanje Slovencev v Mariboru.) — Dalje in konec.

Toda moj prvi sprehod po mestu bil je dosti napornejši od ravnokar opisanega. Mestne novosti! topli popóludan, drugi način življenja, vse to se je s posebno močjo vdiraló mi v dušo, in čelo mi je vroče palilo. „Hóbe die Ehre“, „Kúša ma Djena“ (gehorsamer Diener), „Mein Complement“, taki in enaki čudno doneči pozdravi, ki jih na stotine dnevno v Mariboru slišiš, pa so mi dali vedeti, da se resnično nahajam v potujčenej zemlji, v nemčurskem gnezdu. Toda drži se fante! dejal sem sebi, vsaj vere in narodnosti morda tudi tú ne boš zatajil, kajti gledal boš še vedno lahko nazaj na svoje domače gore, našel si tudi tú prijateljev, ako bodeš možak za to. Toraj pogúm!

Dostavljam toraj tú, kar sem še pozneje meni zanimivega in posebnega opazil.

„O moja draga, čutim, da mi manjka moči.“

„Za Boga, umirite se,“ prosilo je deklé zamišljenega mladenčá, naj si tudi se je rosilo njeno okó. „Spomin, da se mučíte takó čez mero, žalil bi me še tem globejše, ter mi delal vašo nepričujočnost še manje znosljivo. Vsaj mnogo, neverjetno mnogo prenese človek, človeška duša je močna, močnejša kakor si misliti zamoremo. Nemara, da lahko, kakor poletna noč, preletí to leto, vsaj ste rekli, da se vaša ločitev podaljša le do prihodnje pomladi.“

„Da, do prihodnje pomladi“, reče Veltavski temno, „takó sem rekel, ali —“ in pri tem se je spremljevalki naravnost v oči ozrl, „ali kdo vé, če ne bo že čez eno leto pomladni vetrič razmetaval moj pepel.“

Deklica je umolknila. Kakor mrzla roka vlegla se ji je bolest na srce, solza se je otrla ji z očesa in padla na njegovo roko. Veltavski se je zgrozil, bôdlo ga je to.

Mesec je svetil kakor svetloba dneva, veter se je nekoliko utišil. „Odpustite, bil sem mehak,“ spregovoril je čez kratko Veltavski. Ni odgovorila. Kakó je obžaloval sedaj, da ji je dal se svojo elegično opomnjo povod k turobnosti! Bila je takó tiha, mirna; pokojno je odgovarjala na njegova očitanja — videti jo zopet takó — kaj bi bil dal za to! Veter prestavši za trenutek, se je spet probudil in vihral ter prignal zopet oblake, ki so se jeli ovijati okrog meseca.

„Recite mi, gospodična, ste li že čítali v katerem romanu, da je to bilo drugače? Vedno

Zabavni del.

Do prihodnje pomladi.

Zarudeli so oblaki na nebu, sivkasti oblaki, ki so se z naglico vznášali k zapadu. Močen veter je pihal od vzhoda, vendar takó vlažno, takó blagodejno — oh, pomlad se približuje, in to čuti vsako drevesce, na čegar vejah poganjajo zeleni popki, toda verjetno še ni, da bi ostalo tako, vsaj leži še sneg na temenu gorá naokrog, morda visí tudi zgoraj še kateri in mora doli — mora. — —

Mračno zavéso na zapadu je sedaj veter razgrnil, a ognjeni krog oživljajočega solnca je razmetaval naokolo iskreče žarke, da so kar v zlatem krasu zagoreli po vejah grmičja in drevja viseči mirijadi kapljic od nedavno padlega dežja. Kraljevsko solnce zasijalo je veličasno — napósled in zapadalo vnóvič za oblake nižje in nižje. Besen veter vprl se je ob nje in razgnal jih, toda — le krvava zarija kazala se je še na obnebji, velikolepega solnca tú nij več. Čudno, tesnobno čutilo spreletí dušo, kakor da bi ono nikdar več vzhajati ne imelo, kakor bi se bilo poslovilo na veke — — kakšen blagor ta, da bode jutri po spanku, ki ga čez kratko započnemo, še nemara pred nami zopet pozdravljalo zemljo, katero jo sprejme z žvrgolenjem škrančkov — ali, toda ali? — —

V čistem, migljajočem lesku zasvetila je zvezda večernica in čez kratko tú a tam tudi nektera manjših njenih sester, in pozneje tudi krasna, blede, od pevcev vseh narodov poveljevana luna, ki je veličasno in prenežno izstopila izzá vrhov sivkastih gorá. Čudno se nasmíha! takó kakor se k veselji sili lice, obledelo od žalosti, kateremu ni za smeh.

„Vidite, kakó mesec na nas gleda, glediva raje v té daljne leskeče se zvezde; takó je delalo jih že toliko pred nami, in ni to sicer nič novega, toda mikavno in krasno ostane to vedno!“ Takó je govorila deklína. Sivi ogrtač zlezal ji je dol na rame, okrog glave pa se motal zavój vsled večernega piša. Mlad mož je korakal poleg nje in vedla sta se.

„Zastonj mi omenjate, za ničesar nemam več oči niti sluha, gorko mi je vse mišljenje, razčiljen sem nad vsem in tudi sam nad seboj.“

„Ne takó,“ reče zopet deklé, ožje se v ogrtač zavijaje, kajti hladen veter je zavél. „Razkošna, bogata je priroda in bedni porugljivec je vsak, kdor se dolgočasi v njej; tajnopolni, nezapopadljivi čari prevzemajo čutstva duše človeške, ki jih je mogoče s skromnim, nježnim stikom v občevanji društvenem pójmiti in ponašati se z njimi. To kar vse to dela v vaših očeh neznatno, je edino le vaša enostranska subjektivna tesnost, ki se se vé da še povečava z najmanjšim dotikom v bitnosti ranjeni. Ne dopustite, da bi vas nadvladala, gospod Veltavski.“

Slovenski duh je v Mariboru še mlad, ako ga je sploh kaj, kajti da ni obhajalo „Slovensko društvo“ v tem mesecu svoj prvi shod, težko bi bil jaz veroval, da se v mestu kaj narodnjakov nahaja. Mimo z energičnim duhom obdarjenega, že više omenjenega gospoda dr. Gregorca, ki se mi je brzo prikupil, ter je istinito duša vsega narodnega gibanja v Mariboru, je le premnogo že tu a tam v časopisih gledé rodoljubja slavljanih narodnjakov, v „višjem poklicu“, še preveč navzetih nemčurskega duhá, in le raje jim teče nemčizna v rodbini ali v službi preko ustnic kakor slovenščina. To je pa naravnost ogavno. Ne spoštuješ svojega jezika sam, ne bo ga spoštoval tudi tvoj neprijatelj in sami smo s to našo dvorljivostjo krivi, da je naša sveta narodna stvar tako daleč v grezno zabredla in da se še sedaj ne zamore izkolehati iz nje. Da, južnoštirski Slovenec, od Maribora gledé dvignjenja tvoje narodnosti, doseže tvojih narodnih práv preveliko ne pričakuj! Ako ne boš pogнал zato potrebnih kali v svoji sredi, ako ne boš sè svojim neupogljivim domoljubjem sam narodno zavest v mesto nosil, ostal bodeš še dolgo v položaji, v kojem se še sedaj nahajaš in pravo so storili gospodje Šuman in Krek, napivaje v mariborski čitalnici vrlemu slovenskemu kmečkemu stanú, iz katerega je porojenih že dosto duševnih velikanov. Toda ostati so morali — rodoljubni!

Z radostjo pa moram tudi pripoznati, da še verski čut iz prostega mariborskega ljudstva ni toliko prominil, kakor bi bilo to nemara še v bolj liberalnem mestu možno videti. Tako zvana „slovenska cerkev“ sredi mesta, oskrbovana od č. g. oo. francižkanov, je v nedeljo navadno natlačena pobožnega slovenskega ljudstva, kateremu se tudi ob najmanjši uri slovenski pridiguje. Čudno, da se slovenščini še ta pravica pusti! Isto tako sem videl tudi večkrat hoditi bolnike obhajati in prosti narod je pokleknil na mestni, ne vsikdar snažni tlak, ter sprejemal sv. zakramenta blagoslov. Rad bi tu nekaj dostavil, toda to moje misel najde čitatelj že v prvi številki na prvi strani letošnjega „Lj. Gl.“ izraženo.

Kolikor se je meni zdelo, se nahaja v Mariboru dosti živo gibanje; vozovi drdrajo brez dolzega prestanka po ulicah in trgih, zlasti pa še v soboto, ko je navadno „tržni dan“. Ta dan tudi vidiš dosti okoličanov v mesto hiteti in

ž njimi dojde tje tudi slovenščina, škoda, da le za kratko! Čul sem pa tudi govorico, da je mestjanom uvožnjeno zrnje, slanino in druge enake reči prepovedano pred okoličani kupovati, da se s tem izogne v prometu odrtiji, kar bi bilo se vé da res hvalevredno, ako je takó. Toda videl jaz nisem.

Židov je v mestu še prav neznatno, kajti Štirski bi imela biti zaprta pred njimi, pa kako čvetero prodajalnic bo vendar že v njih rokah. Svojo barvo so pokazali s tem, da so neko soboto v navadni delavnik, ko je bil njim velik praznik, prodajalnice zaprli in nabili na vrata tiskane lističe, vsled česar se je to zgodilo. Kar ni šega pri družih, našel boš pri židovih to lastnost, da se v občevanji poslužujejo zmeraj narodnega jezika kupčevalca, in v teh štacunah se tudi največ slovenski govori. Poslovji se pa od kupca z kratkim a gracijoznim: „Adieu!“

Gledé fizičnih razmer prebivalstva veljajo res že višje povedana izrecila g. Mokrega, toda v študiji fiziognomije se je mož nemara zmotil, kajti, z ozirom na to, dajal bi jaz prvenstvo možkemu spolu pred ženskami. So že morda nekatere lepoticke tudi tam, a redke, so redke. A zopet pa je mogoče, da je cenjeni pisatelj delal fiziognomične študije o okoličankah, in o teh spet jaz nisem kompetenten izreči sodbo, kajti videl sem jih le malo.

Že poprej sem omenil v mestu bivajočih oo. francižkanov tretjega reda, toraj treba, da tudi milosrdnih sestrah omenim. Kolikor sem imel prilike videti, vživajo poslednje ne malo čast in so neki v bolnišnici res prave delivke milosrdja. Toda, kjer se postavi Bogu cerkev ima zlod zraven tudi kapelico. Mesto namreč tudi ni brez tako zvanih „mangeuse d'hommes“, in baš mene je cesta večkrat mimo enega tega neznanega pobišja v pisarno peljala. Pa je katera sedela pri oknu, zrla za mimoidečimi in — pela! Ko sem pa čul, ta zamolkli glas, pospešil sem mimo svoje korake in si v duhu mislil: ó povera creatura!

Zares, zdaj sem še došel na pesem. Tako malo, kakor v Mariboru, še nisem petja nikjer čul. Samo tačas, ko me je vlak prvokrat v Maribor donesil, čul sem na koroški postaji neko slabo vbrano kričanje, ki se je morda smatralo za petje, a potem ves dolgi mesec nič. O pač v prvem nadstropji nad pisarno, kjer so moja

malenkost umestili, zadoneli so časi visoki zategljivi glasovi ženskih grl, in to petje navdajalo je srce z veseljem in tugo. Kakor Švicarja, ki v tujini živeč čuje glasove prostega planinskega roga, navdaja z nepopisljivo tesnobo in hrepenjem, čuti tudi srce Slovenca gorjanca nekaj tacega, ko začuje med tujim narodom glas domačih melodij, in vse bi odvrigel od sebe in zbežal nazaj v svoj poetični planinski raj. Da, kadar je objemala srce tesnoba gledé davljenja naše narodnosti in silil vánj obup, hitele so stopinje k veliki stolni cerkvi, kjer stoji spominek neumrlega knezoškofa Slomška, in došla je pred njim vánj nova nada, nova moč; tako je me tudi srce, čuvši té redke vilinske glasove, gnalo po stopnicah gor v té cerkve visoki stolp, in iz visokih lin zrla so oči na temena na zapadu ležečih sivih gorá, kjer se nahaja moj mili dom, kjer póje delavec (kosci in grabljice) pri svojem delu, kjer je več prisrčnosti, več darežljivosti, kjer bivajo pravi čistokrvni Slovenci, in blagovalne ustnice šepetale so željo: zemljo slovensko, zibeljko mojo nosečo in drage mi brate slovenske Bog naj živi! Da, Sloveniji mili: mnogaja ljeta!

Iz Št. Jurija pri Kranji na Gorenjskem
17. januarja. V 10. listu „Ljud. Glasu“, I. tečaj, nahaja se dopis „Z Štajarske“; oni dopisnik izraža blago i opravičeno željo o potrebi ilustrovane knjige „o živinozdravilstvu“. V tem smislu se z onim dopisnikom popolnoma strinja vsak izobražen ali tako zvani „inteligentni kmetovalec“ slovenski. Želja vsakega teh je, da bi knjiga omenjene stroke, prej ko mogoče, zagledala beli dan. Jako veselo je opazovati delovanje na polji literature slovenske sedaj in vzlasi, če se ozremo nazaj v preteklo desetletje, vidimo, kakó je naš narod tu hitrim korakom napredoval. Žalibog, da pa pri vsem tem še marsikaj prepotrebnega pogrešamo!

Omenjeni dopisnik pravi dalje, da so naši bratje, vrli Čehi, pred malo časom oskrbeli svojim živinorejcem enako delo pod naslovom „Ilustrovani zvirolékar“, ne gledaje na to, da so imeli uže do tekaj več izvrstnih del te stroke. Kaj, pravi dopisnik, ko bi jih tudi Slovenci posnemali in si tako delo, bodi si original ali prevod *viribus unitis* omislili! Jaz mislim, da je dolžnost naša, da če se le kje strinjamo z našimi odličnimi brati Čehi, si moramo omisliti tako delo.

nas navdajajo turobne predslutnje, kjer sence ni, tam si jo sami spredemo, in v naglici mine ta kratek čas, ki se nam je od kraja dozdeval večnost, mine brez važnejših dogodkov. In, kaj je to v obče še nezaslišanega, če preživimo eno edino leto brez nesreče? Vsaj odhajajo mnogokrat dolga, dolga leta v miru brez trušča, skoro nekako dolgočasno, in zakaj bi ravno to leto imelo biti naprej določeno k pogubi in poginu? — —“

„Da, zakaj?“ šepetala je v mislih.

„Ne, moja draga“, zaklical je Veltavski živo, „to vse bi se sicer zamoglo zgoditi, ali ne mora se in v resnici — — za Boga, je li greh, da upam?“

„O, nikakor!“

„Inu, upajte z menoj, upajva“, govoril je mladeneč vneto.

„Rada bi, ali —“ vzdihnila je bolestno.

„Jarmila, jaz poginem! Žalostna in neizprosljiva je pričujoča dejanstvenost, odvzemite mi to poslednjo tolažbo — in tú mi jo odjemljete —“

„Dragi prijatelj“, zašepetala je Jarmila takó goreče, da je pozabil za trenutek na svojo tugo, bojazni in predslutnje.

Molčala sta.

Zopet je zapletel se veter med brezlistnate veje, oblaki so se razprhnili in luna je mirno in veličasno se vznášala nad njimi, oziraje se v njihju blede in vroče obličje.

„Čudim se osodi, da mi je privoščila ta trenutek, da mi je ta sprehod z vami dovoljen. Jutri ob tem času odidem. Oh, gospodična, prosil bi vas še vneto za nekaj.“

„Izrecite to.“

„Vsak drugi na mojem mestu ravnal bi takó in ravnali so vsi pred menoj, kakor daleč zgodovina seže. Prosim za nekaj spominek od vas.“

„Ah, žal mi je, ničesar nimam s seboj.“

„Tedaj mi pa z lastno roko vtrgajte vijolico prodirajočo skozi vrtni plot, mimo katerega greva.“

„Ganljiva je vaša skromnost, gospod. Vijolice, predhodnica pomladi — nú naj vas spominja na vaše besede in vašo obljubo: do prihodnje pomladi.“ Pripognila se je in vtrgala temnomodro duhtečo cvetico ter podala jo Veltavskemu. Mladeneč jo je poljubil in shranil.

„Jutri pred poldnevom se še oglasim, da darujem vašim roditeljem svojo podobico — ki pa bode vaša.“

„Se vam zahvaljujem!“

„Vendar odpustite, jaz delam, kakor da bi se ne imel več povrniti, istinito smešno je to: vojak mornar do prihodnje pomladi — kakor trdno upam.“

„Ne obetajte.“

„Zakaj?“

„Zato ker — — ne, nič! Verujem vam.“

Obstala sta pred visoko hišo. Veltavski je še rekel: „Neizražam željá, naj bi najina pot bila trajala celo večnost; daj Bog, da bi ne bila najina poslednja.“

In peljal jo je po stopnicah navzgor. Zope sta obstala. Podal ji je roko, a ona je vzdihnila v resignaciji in bolnim nasmehom: „Do prihodnje pomladi.“

„Jarmila moja, ostanite tú z Bogom in — ne pozabite —“ zašepetal je Veltavski in bolest mu je stisnila srce. Jarmila mu je v odgovor molčé stisnila roko. Sama ni znala, kakó je došla domú, ozrla se je, a njega ni bilo več tú. Hitro je pohitela k zadnji čumnati, vstopila na balkon in vidila v mesečini, kakó koraka doli Veltavski s povešeno glavo. — Sedaj se je ozrl. Jarmila je pomigala z belim robcem in on je snel klobuk. Dolgo, dolgo je zrl na njeno krasno prikazen v zariji lunini pri robu balkona, potem pa pomajal s klobukom „z Bogom“ in zginil za voglom ulice.

* * *

Malo kaj je na svetu tak turobnega kakor gledati prirodo, kakó se razvija v pomladnem veličji in ne vdeležiti se njenega razkošja. Ali kar so pomladi od solnca pregrete sapice, kar so jelšovemu logu slavčki, kar pisanej loki brenčanje čebel, to je bilo Jarmili — — njeno gorjé. Veltavski je bil njenim roditeljem le malo znan, v najbližjem njih krogu tujec, njej vendar nad vse in sedaj na daljnem morji! Nobenega poročila o sebi ji ni dajal in tudi ona njemu ne — nista si oskrbela nobenega dopisovanja.

Minul je maj sè svojimi mičnimi večeri in sanjivimi nočmi, odprhnilo je leto in jesen a osaméla Jarmila je — osaméla, kajti nihčé njene tajnosti in zgube ni slutil — le v številjenji dób

To bo v korist tudi drugej literaturi. Ako premislimo stanje kmetijskega posestnika, deloma živinorejca, uvidimo kako zelo koristna bi bila takova knjiga i v obče. Recimo, da gospodarju oboli živinče ter za nezatno boleznijo in on jej ne pomaga v pravem času, ali če pa stori to, se lahko zgodi vsled malovednosti, da boleznijo niti ne odpravi, marveč jo še le podvoji in pobitri. Tako in enako pride le premnogokrat do nesreče, do škode. Mesto da bi bil priredil 20, 30 gold. ali še več na leto, pa mu pogine žival; potem takem se ne ljubi gospodarju, naročati niti knjig niti časnikov, kakoršnega si uže bodi obsega, čeravno si jih želi.

Naši slovenski literati naj bi si torej k srcu vzeli, da najprej potrebno, potem koristno je glavno vodilo pri vsakem začetju, ki si želi obstanka.

Bog hotel, da ni več daleč oni čas, ko bi ne pogrešal slovenski živinorejca prepotrebne knjige in kolikor mogoče popolno poučne o živinozdravilstvu!

Z Notranjskega. V 7. številu „Ljudskega Glasu“ od 16. julija m. l. je izvrstna misel, kako potrebno bi bilo, da bi se cena soli znižala; naj bo tudi meni dovoljeno o tem prevažnem članku nekoliko spregovoriti.

Da bi se revnim ljudem življenje olajšalo, živinorejo pa povišalo, treba bi bilo, da bi se cena soli za polovico znižala. Zato pa je tudi treba, da bi naši poslanci neprenehoma zahtevali, da država znižanje solne cene za polovico vsaj provizorično samo za eno leto dovoli.

Ako bi se to doseglo, mogoče bi bilo kmetovalcu za polovico denarja, katerega zdaj za sol potroši, svojo družino in tudi živino s soljo preskrbeti; koliko bi imel potem pri živinoreji dobička, le tisti ve prevdariti, kateri svojej živini osoljeno klajo podaja. In državi ne bi bilo to niti v najmanjšo škodo, ker bi za sol ravno toliko ali pa še več denarja skupila, kakor zdaj, vsaj bi bil konsum za polovico večji in pridobitje jo tako skoraj nič ne stane.

Blagor države je zmirom odvisen od dobrega stanja ljudstva, katero bi ravno na ta način, ako se mu živinoreja povzdigne, se zboljšalo. Kako siromaštvo je med Notranjci, je obče znano, a to marsikateri ne pomisli, da je večidel samo slabo živinorejstvo vzrok tega; pa s kom naj naš kmet tudi živino redi, vsaj sam nima nič

jesti; zato bilo bi potrebno, da bi se mu težavni njegov stan s znižanjem solne cene olajšal, ker potem bode boljše živino redil in tudi lažje svoje dolžnosti do države spolnjeval.

Ako se pa to vprašanje v korist ljudstva reši, naj se to ne naznani samo po deželnem zakoniku, ker na ta način ne bi naš kmet nič zvedel, ampak tudi na prižnicah in pred cerkvijo naj se to objavi.

Domače zadeve.

— (Graška vzajemno-zavarovalna banka) darovala je v teku meseca januarja t. l. požarnim brambam in občinam na Kranjskem sledeče zneske: prostovoljni požarni brambi v Škofji Loki 50 gold., v Srednji vasi 30 gold., v Koprivniku 40 gold., v Črnomlju 40 gold., občini Borovniški 40 gold. in vasi Zgornji Bernik 40 gold., skupaj 240 gold. Veseli nas, da „Graška vzajemna banka“ toliko za blagor našega ljudstva stori.

— (Sokolova maškerada) bode radi pomanjkanja prostora v čitalnični dvorani letos na starem strelišči. Priprave se delajo velikanske. Udeležilo se bode baje te najsijajnejše pustne veselice več skupin gospij in gospodov. Vstop dovoljen je le proti izkazu na imé glasečega se vabila. Vstopnice dobivali bodo 4., 5. in 6. t. m. od 2. do 4. ure popoldne v prvem nadstropju tukajšne čitalnice udje „Sokola“ in čitalničnega pevskega zbora po 50 kr., udje družih narodnih društev po 1 gold., kedor pa nij ud nobenega narodnega društva plača brez izjeme 2 gold. K maškeradi priti je le maskirano, kedor pa pride v salonskej opravi plača 50 kr. glóbe. Od 7. do 9. ure bode promenada in potem ples.

— (Franjo Dežman,) knjigovez, otvoril je pred kratkem svojo knjigovoznico, kakor poroča na zadnji strani stoječi inserat, ter ga priporočamo slavnemu občinstvu iz lastne izkušnje kot marljivega, izvrstnega delavca in iskrenega rodoljuba.

— (S šenpeterskega predmestja.) Hvala vam, da ste se v vašem listu tako vrlo potezali za boljše razsvitljava na našem predmestju. Dosegli smo, kar nam je tako potrebno bilo, boljše razsvitljava, napravljeno je že več novih svetilnic. Tudi naši krčmarji vedó vam hvalo, ker so svoje stare pravice zopet dosegli.

preminulih čutila je še nekako olajšavo. Minula je tudi jesen in zima. Inú, vžé je prihodnja pomlad tú!

Jarmila je premišljevala vsa prevzeta: „Kakó često sem dvomila, da si tega včakam — da sploh premine to leto! Nedosegljivo se nam dozdeva vedno to, po čemer v resnici kopravimo. Mislila sva si, da morava slutiti pogin! Višja volja pokoruje na nas to domišljavost, zgodi se torej, in bodi torej v polni hvali češčena!“

Vzela je sivi ogrtač, zavila se vánj ter šla na sprehod po cesti, ki jo je bila lani otvorej z Veltavskim obšla. Toda letos je mrazil še veter, vijolice še niti lističa niso imele, bilo je žalostno — dá turobno v tej dóbi pomladni, ko še prav pomladi ni bilo. Vendar Jarmila je čakala potrpljivo: „vsaj ona dojde in on tudi!“ ter mislila in spominjala se ga v tihem navdušju.

In pomlad je v resnici došla, pomlad že od pamtiveka enaka — a vendar vedno nova in krasna, in minilo je tudi vže leto a Veltavski še ni došel.

„Zapoznil se je kje in ni mogel“, izgovarjala ga je in sebe tolažila ter čakala potrpljivo dalje — zastonj.

Zimska megla se je vlačila.

„Znabiti se več ne povrne“, vzdihnila si je Jarmila, znabiti ne le osoda, marveč tudi on hoče takó sam. Ne jezim se nánj, moj Bog, kakó bi se zamogla!? Snišla sva se nedolžno, razšla se svedoma. Bila sem v raji, ko je bil moj — kakó pozabiti to srečo? Toda bilo je kakor

minljivi sen, on me znabiti ni ljubil — vsaj mi ničesar ni obljubil, vsaj si nisva niti rekla, ljubiva se, samo slutila sva to, i sva li prekanila drug druga, prevarila sva samega sebe in odpustiva si. Veltavski — kje je Veltavski? Krasni sen a odbegli, samo spominek suhih vencev leží tajno v globini mojega srcá, na rakvi moje tihe, globoke ljubavi. — Ah kakó me to vendar boli! Bil je takó zal, bil mi takó drag! — — —“ Sklonila je glavno in zadremala.

Ko se je zbudila in se spomnila pričujočnosti — zdel se ji je nečimuren ta božji svet in v težkej tej glavici je čutila nekaka predenico — a tolažila se je, silila se k veselju, kakor bleda luna na nasmeh, toda ni obneslo se ji to.

Divje razburjeno je bilo morje. Na krovu je stal mlad mož, tožno v daljavo gledaje. Valovi so šumeli takó prilizljivo, pomirljivo, zibaje ga v nežen sen. Blazno je zrl po zeleni vodni stepi k sivemu obzoru, vedel je, da nedogleda, po čemur je hrepenel, vendar se ni mogel odtrgati. „Jarmila draga, se li spominjaš na mé?“ zaklical je zbesnelemu viharju in spenjenim valovom.

Klicali so ga v kajuto, češ premrzal, da otroven je ta veter pri burji, a Veltavski za to ni maral. „Takó milo mi že zdavnej pri srci ni bilo, danes sem povsem prepričan, da se v njej nisem prekanil, da mi je zvesta.“ In ni ubogal glasom prijateljsko svarečih. Drugi dan je obolel. Težko in na dolgo. Spal je brez snú v visokej

— (Mrtvega) so v torek zjutraj našli v Gruberjevem kanalu konci Prul peka in hišnega posestnika V. Jančarja iz Ljubljane.

— (Gosp. Franz,) okrajni ranocelnik okolice ljubljanske, je dobrovoljno prevzel brezplačno opravljanje bolnikov v „Collegium Marianum“ in vsled tega bil imenovan zdravnikom Vincencijeve družbe.

Drobtinice.

— (Najboljša klaja za živino.) Znano je, ka je zelena detelja živini škodljiva, ker je, če tudi sočnata in močna, zelo žlemasta in težko prebavljiva. Nasledki take klaje so mnogovrstne živinske bolezni, kakor napenjanje i. t. d. Da se to odverne, zrežejo razumni gospodarji zeleno deteljo na majhene koščke ter jo zmešajo z rezanico. Taka klaja je živini zdrava in brez nevarnosti. Razmera detelje k rezanici je dve k eni.

— (Kako se spozna dobra krava od slabe.) Ima krava zgoraj pri korenini debel in močan rep, kateri proti koncu zmirom šibkejši postaja in v dolgosti koleno ne doseže, navadno nima veliko mleka; je pa rep tenak in sega nekoliko čez koleno, je to znamenje dobre krave.

Ljudstva glas.

Z Notranjskega. V nekem članku Vašega cenjenega lista prinesli ste resnične dokaze, kako škodljivo je za kmeta posekanje gozdov. Žalostni nasledki tacega podjetja so najbolj očividni pri našem Krasu. Nočem nič drugega o tem spregovoriti, ker ste itak vse že Vi v dotičnem članku povedali, a le željo, silno željo nas Notranjcev hočem izraziti, naj bi vendar vlada ostro na to gledala, da se naš Kras zopet obsadi in naj se ne ozira na majhno število ovcerejcev, temveč na ogromno število istih, katerih pravične prošnje do zdaj niso bile vslišane.

Iz Dola. Do zdaj je vedno naš kraj radi svoje naravne lepote in lege najbolj slovel v okolici ljubljanski. Preti pa temu kraju velika nevarnost, ker se gozdi zelo posekujejo in če gre tako naprej, bodo kmalo čisto golí. Prosimo toraj, da bi se nas usmilili in nam, kakor vsem Ljubljančanom, ta naravni kras našega kraja ne uničil.

postelji v kajuti, v enomerni tišini, ki jo je pretrgal le ropot kake zablojene race, ko je s perutmi potrkala na okno.

„Obrok je prominil, ona je čakala in ni dočakala, in verjela bo, da sem jo goljufal, da sem nečimnež. Ne, ne, tako o meni dolgo soditi ne smé.“ Tako je promišljal bolnik, poljubovaje medailon sè suhim cvetom vijolice, ki ga je spominjal na njegovo obljubo „do prihodnje pomladi“.

Dospel je. Premaga medlost ter se odpravi k visokej hiši, navzgor po širokih stopnicah in čuti, kako vroče mu bije srcé, kakó se mrzle kapljice zbirajo na njegove senci in skoro brez diha dojde k tem njemu dragim vratam. Ha, kaj pomenja ta grobna tišina? — Odpira druga vrata, — po tleh klečeči ljudje, — voščena sveča turobno plapola pri glavi bledega dekleta. „Amen, sedaj je umrla, ko je čakala na vas,“ poročili so došlec.

Veltavski je s poslednjo močjo se vrgel na njo — — mrtev.

Položili so ju v jeden grob po davnem običaji gledé nesrečnih ljubljencev. Zgodilo se je to na večer, luna je prodirala izzà sivih oblakov in zasmihala se takó ganljivo, kar je značilo: „Sedaj sta eden tik drugega!“ Ker se je pa jesen že nagnila, niso jima brzo postavili spomenika, čakaje ž njim do prihodnje pomladi.

Iz Notranje Gorice. Velika potreba za našo sosesko bila bi železniška postaja v Notranji Gorici. Vasi Rakitna, Preserje, Kamnik, Prevole, Podpeč, Jezero, Notranja in Vnanja Gorica, Log in Bevke bi največji dobiček imele, sploh bi pa bilo to tudi v korist železnice, ker bi se po tem toliko več ljudi po železnici vozilo. Naj bi se vendar železnica na željo toliko vasi ozrla.

Iz Ljubljane. Kako potrebno bi bilo, da bi se tukajšnji hišni posestniki malo bolj ozirali na polzkost potov pred svojimi hišami ter skrbeli, da bi se vsako jutro skrbno potresalo, kajti v nevarnosti je človek posebno v mraku pred nesrečo, katerih se je tem pōtem uže dokaj pripetilo.

Vožni red na železnicah.

Trebiž — Ljubljana.

I. Iz Lesec gré 6,30 v jutro, iz Podnarta ob 7, iz Kranja 7,23, iz Loke 7,45, pride v Ljubljano 8,40 dopoldne.

II. Iz Trebiža gre ob 11,27 dopoldne, iz Lesec 1,9 popoldne, iz Podnarta 1,34 iz Kranja 1,53, iz Loke 2,11, dojde v Ljubljano 2,56 popoldne.

III. Iz Trebiža gre 5,40 zvečer, iz Lesec 7,41, iz Podnarta 8,10, iz Kranja 8,29, iz Loke 8,46, dojde v Ljubljano 9,30 zvečer.

Ljubljana — Trebiž.

Iz Ljubljane odide 7,5 v jutro, iz Loke 7,46, iz Kranja 8,3, iz Podnarta 8,24, pride v Trebiž 10,47 dopoldne.

II. Iz Ljubljane odlazi 12,25, iz Loke 1,2, iz Kranja 1,18, iz Podnarta 1,37, dojde v Trebiž 3,41 popoldne.

III. Iz Ljubljane odide 6,30 zvečer, iz Loke 6,27, iz Kranja 7,49, iz Podnarta 8,19.

Celje — Ljubljana.

Iz Celja ob 6. zjutraj, iz Zid. mosta 6,58, pride v Ljubljano 9,21 dopoldne.

Ljubljana — Celje.

Gré iz Ljubljane 5,45 popoldne, iz Zid. mosta 8,11, pride v Celje 9,4 zvečer.

Dunaj — Trst.

Popotni vlak. Z Dunaja odide 6,45 zvečer, iz Gradca 12 po noči, iz Maribora 1,21, iz Celja 2,43, iz Zidanega mosta 3,25 v jutro, iz Ljubljane 4,45, iz Postojne 6,3, pride v Trst 8,10 v jutro.

Brzovlak. Z Dunaja odide 7,4 v jutro, iz Gradca 12,48, iz Maribora 2,14 popoldne, iz Celja 3,42, iz Zidanega mosta 4,34, iz Ljubljane 6,2 zvečer, iz Postojne 7,43, pride v Trst 9,54 zvečer.

I. poštni vlak. Gré z Dunaja ob 9. zvečer, iz Gradca 6,10 zjutraj, iz Maribora 8,20, iz Celja 10,27, iz Zidanega mosta 11,35, iz Ljubljane 1,28 popoldne, iz Postojne 3,37, pride v Trst 6,21 zvečer.

II. poštni vlak. Odide z Dunaja 1,30 popoldne, iz Gradca 9,35 zvečer, iz Maribora 11,41 po noči, iz Celja 1,50, iz Zidanega mosta 2,43, iz Ljubljane 5,45 v jutro, iz Postojne 7,53, pride v Trst 10,38 dopoldne.

Mešani vlak. Iz Gradca 10,35 dopoldne, iz Maribora 2,20 popoldne, iz Celja 5,34, iz Zidanega mosta 6,47, iz Ljubljane 10 zvečer, iz Postojne 1,33 po noči, pride v Trst ob 6. uri v jutro.

Trst — Dunaj.

Popotni vlak. Iz Trsta ob 8. zvečer, iz Postojne 10,13, iz Ljubljane 11,28 po noči, iz Zidanega mosta 12,47, iz Celja 1,28, iz Maribora 2,53, pride na Dunaj 9,40 zjutraj.

Brzovlak. Iz Trsta 6,40 v jutro, iz Postojne 9,12, iz Ljubljane 10,45 dopoldne, iz Zidanega mosta 12,36, iz Celja 1,19, iz Maribora 2,50, pride na Dunaj 10 zvečer.

I. poštni vlak. Iz Trsta 10,5 dopoldne, iz Postojne 1,47 popoldne, iz Ljubljane 3,44 popoldne, iz Zidanega mosta 5,36, iz Celja 6,19, iz Maribora 8,30 zvečer, pride na Dunaj 6,32 v jutro.

II. poštni vlak. Gre iz Trsta 6 zvečer, iz Postojne 9,19, iz Ljubljane 12,10 po noči, iz Zidanega mosta 2,25, iz Celja 3,15, iz Maribora 5,55 v jutro, pride na Dunaj 4,50 popoldne.

Mešani vlak. Odlazi iz Trsta 8,15 zvečer, iz Postojne 1,53, iz Ljubljane 5,25 zjutraj, iz Zidanega mosta 8,15, iz Celja 9,19, iz Maribora 12,52 popoldne, pride v Mürzzaschlag ob 9,30 zvečer.

Poslana *).

Večkrat sem bil uže napaden, da pustim za svojo obrtnijo v ljubljanski kaznilnici delati.

Primoram sem, te napade kot neresnične javno odvrniti.

V Ljubljani dne 30. januarija 1883.

Jakob Škerbinc.

*) Za zadržaj in obliko ne prevzema nikakršne odgovornosti vredništvo.

Častiti gosp. urednik!
Prosimo Vas, se gledé naših rokodelskih zadev vedno za nas možato, kakor dosihmal, potezati in popolno ignorirati psovke, katere na nas neotesano meče nek tukajšnji list.

V Ljubljani dne 22. januarija 1. 1883.

**Narodni obrtniki ljubljanski
in okolice ljubljanske.**

Listnica vredništva. Od vseh strani nam dohajajo priznanja našega prizadevanja v prid slovenskega ljudstva. Veseli nas to priznavanje, a storili smo le svojo dolžnost in bodemo tudi v prihodnje našemu programu zvesti ostali, ker blagor ljudstva je naš blagor! Naši nasprotniki pa, — vsaj jih je zdaj le še majhna pešica — naj se le trudijo — nas uničiti — ker nas ne bodo, sebo so pa kolikor toliko vže.

Vredništvo.

Naročila sprejema g. Gustav Treo, trgovec na Preširnovem trgu.

Lovro Treo-tova opekarna

pod Rožnikom (Rosenbüchel), tik novega strelišča,

priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo

opek za strehe, zidanje, tlakovanje in chohl-opek

po najnižjih cenah.

1—1

Naročila se sprejemajo v opekarni; pri g. Gustav Treo-tu, prodajalnica z mešanim blagom, Preširnov trg, Kolodvorske ulice Rudolfove železnice št. 8, ker je tudi v ljubljanskem mestu zaloga.

Naročila se sprejemajo v zalogi Kolodvorske ulice Rudolfove železnice št. 8.

Na prodaj
pod ugodnimi pogoji je
prodajalnica v Stonovih ulicah št. 30,
katera se more takoj prevzeti. — Pogoji izvedé se
pri prodajalci samoj v "Stonovih ulicah" št. 30
v Ljubljani.

Za 5000 kupljenih stresnih
opek se jamči 4 leta.

Razglas.

Vodstvo c. kr. priv. vzajemno zavarovalne družbe proti požaru v Gradci najuljudneje naznanja svojim p. n. družbenikom, da se je uplačevanje družtvenine za leto 1883 pričelo s 1. januarijem 1883 ter se vzpriema vsaki čas ali pri družtveni blagajnici, v lastnej hiši cons. št. 18/20 Sackstrasse v Gradci, ali pa tudi pri okrožnih komisarijatih; v Ljubljani pri njenem zastopništvu v Florijanskih ulicah št. 23.

Na dalje se naznanja onim p. n. družbenikom, kateri so bili že prvih devet mesecev leta 1881. pri družbi za poslopja zavarovani, a so poslej brez prestanka zavarovani ostali, oziroma tudi leta 1883. zavarovani ostanejo, da se jim vsled naveta upravnega sveta, vzprijetega pri občnem zboru dne 20. junija 1882., iz predobitka, dociljenega v upravniškem letu 1881. pri oddelku za zavarovanje poslopij povrne 5 odstotkov v rečenem letu uplačane zavarovalnine, da se torej dotičnim p. n. družbenikom donesek za leto 1883. za omenjenih 5 odstotkov zmanjša.

Gradec, meseca januarija 1. 1883.

Vodstvo c. kr. priv. vzajemno zavarovalne družbe proti požaru v Gradci.

Gostilnica

„pri skalnatej kleti“

Mestni trg št. 12

priporoča

istrijska vina lastnega pridelka

in sicer

belo po . . . 32 kr. liter . . . črno po . . . 36 kr. liter

. . . 36 . . . . . 40 . . .

Častitemu občinstvu priporoča se v hiši kakor tudi preko ulice

spoštovanjem

Marija Čebokli.

P. n.

Udano podpisani dozvoljujem si naznanjati, da sem pred kratkem v Ljubljani otvoril

knjigoveznico

(na Kongresnem trgu št. 14, nasproti nunskej cerkvi)

ter sprejemam vsakršna knjigovezniška in galanterijska dela v malih in večjih naročilih. Posebno se usojam priporočati čestitej p. n. duhovščini, gg. učiteljem, čitalnicam in družim narodnim društvom. Naročila sprejemam tudi po pošti ter je naglo izvršujem.

Prepričan sem, da bode p. n. občinstvo zadovoljno z mojim delom, ker sem v svojej obrtniji popolnem izkušen, delujoč več let po večjih delalnicah v Nemčiji, Švici, na Francoskem in Laškem.

Odliečnim spoštovanjem

Franjo Dežman,

knjigovez.